

مدیریت ریسک وقوع هیدرولوژیکی پدیده‌های خشکسالی استان همدان

جهت مدیریت منابع آب استان

محمد هادی نظری فر، کارشناس آموزشی و پژوهشی دانشگاه تهران - پردیس ابوریحان-۳۰۲۷۹۸۸ (۰۲۹۲) -

Email:sanetoos_co@yahoo.com -۰۹۱۵۱۳۱۱۸۱

کیوان سیفی، محقق موسسه تحقیقات فنی و مهندسی کشاورزی (مرکز ورامین) Email:keyvanseyfi@yahoo.com

رضوانه مومنی، دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه تهران - پردیس ابوریحان

چکیده

خشکسالی یک بلای طبیعی محسوب می شود که به صورت ناگهانی و بی سر و صدا رخ می دهد، خشکسالی از دیدگاه صاحب نظران به کمبود رطوبت مستمر و غیر طبیعی اطلاق می شود که خسارت های زیادی را بر منطقه تحت تاثیر تحمیل می کند. خشکسالی می تواند بهترین سیاست ها و برنامه ریزیها را غیر عملی سازد، مگر آنکه با تحلیل سوابق تاریخی پدیده خشکسالی و با تکیه بر آمار و اطلاعات موجود، دوره بازگشت خشکسالی های و ریسک وقوع آن در سالهای مختلف را برای مناطق برآورد کرد و با ایجاد طرح های آمادگی برای پدیده خشکسالی مشکلات ناشی از خشکسالی را تا حد زیاد کاهش داد. از اینرو هدف از این تحقیق نیز بررسی خشکسالی ها و تحلیل مخاطره هیدرولوژیکی پدیده خشکسالی در طولانی ترین تداوم ها و شدیدترین تداومها از نظر بزرگی در سالهای مختلف در استان همدان می باشد. به این منظور از شاخص بارش استاندارد (SPI) به عنوان شاخص منتخب جهت بررسی خشکسالی ها در ۲۰ ایستگاه در داخل و خارج حوزه با طول دوره آماری مشترک ۲۹ ساله در پنج مقیاس زمانی ۱، ۳، ۶، ۱۲ و ۲۴ ماهه استفاده گردید. نتایج بررسی ایستگاهی خشکسالی ها از نظر ویژگی های یاد شده نشان می دهد که کمترین مقدار SPI مشاهده شده مربوط به ایستگاه ملایر و نیز شدید ترین تداوم از نظر بزرگی خشکسالی ها در طول دوره آماری متعلق به ایستگاه نوژه بوده است. نقشه های ریسک وقوع طولانی ترین تداوم در سالهای مختلف، شدت بیشتری را در نواحی جنوب غربی استان نشان می دهد. ریسک وقوع طولانی ترین خشکسالی ها شدت بیشتری را برای مناطق جنوب شرقی، شمال شرقی و شمال غربی منطقه نشان می دهد. همچنین نقشه های شدیدترین خشکسالی ها، ریسک بیشتری را در مناطق جنوب شرقی و مرکزی منطقه نشان می دهد.

واژه های کلیدی: خشکسالی، مدیریت، ریسک، منابع آب همدان